

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. De irregularitatibus ex delicto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

CAPVT IV.

De speciebus irregularitatis ex delicto.

41. **F**vsus recense species irregularitatis ex delicto, expendens quidem qua breuiter innuisti. Octo species annuero. Ex delicto circa Sacramentum Baptismi, ex delicto circa Ordinem, ex delicto circa censuram, ex delicto hæresis, ex infamia ob delictum, ex delicto homicidij voluntarij, ex homicidio casuali, & homicidio necessario.

§. 1.
Irregularitas ex delicto.

42. *Singulas percurre species. Primò quidem ex delicto circa Baptismum.* Prouenit irregularitas ex iterata Baptismi receptione. *Excusat ne ignorantia?* Si sit inuincibilis, excusat, siue sit facti, siue iuris, et si hæc difficilius præsumatur.

§. 2.
Circa Baptismum.

43. *Per vim aut metum quis rebaptizatur.* Si tamen habet intentionem recipiendi de nouo Baptismum, irregularis est.

44. *Est ne etiam irregularis qui Baptismum recipit ab hæretico.* Ita planè.

45. *Quid de rebaptizante?* Eandem irregularitatem incurrit, de iure quidem ex publica tantum rebaptizatione, vsu vero etiam ex occulta. Quæ planè extenditur ad ministrum; quia aliquo pacto iterationi Baptismi cooperatur. Scio tamen hanc irregularitatem tantum ascensum ad Superiores Ordines impedire.

46. *Incurritur ne ante iudicis sententiam.* Ipso facto incurritur. *Rebaptizat quis absque animo.* In foro interiori irregularis non est: secus in foro externo; quia hoc nititur præsumptione.

47. *Rebaptizat sub conditione.* Si prudenter, & probabili diligentia adhibita rebaptizet, effugit irregularitatem: secus si temerè, & nulla diligentia adhibita.

48. *Ex ignorantia facti probabili rebaptizat.* Excusatur, sicut etiam ex ignorantia inuincibili iuris: secus si culpabilis ignorantia sit.

49. *Quid de dispensatione?* Huius irregularitatis dispensatio ad solum Præsulem summum pertinet.

50. *Secundò ex delicto circa Ordinem.* Incurrit irregularitatem qui furtiuè Ordines recipit, siue quia non admissus sese cum aliis ordinandis ingerit: siue quia alterius personæ nomine usurpato, eius occupat locum: siue quia sub nomine suo facit alium examinari, & postea ipse proprio nomine vocatus,

§. 3.
Circa Ordinem.

540 *Moralis Theologia Tract. IV. Censura,*
vocatus, ad Ordines accedit. *Eius dispensatio?* Ad Papam est
reseruata; quia ab Episcopo sub excommunicatione ipso
facto incurrenda denunciatur, ne quis se furtiue audeat in-
gerere.

50. *Qui ministrat in Ordine, quem non habet?* Irregularitas
est; quæ irregularitas tantum impedit receptionem Ordinum
quos non habet; ab aliis tantum suspensus est per biennium
vel triennium iudicis arbitrio. Eodem pacto laicus mini-
strans in Ordine quo caret irregularis fit quoad omnium re-
ceptionem.

51. *Clericus per saltum promotus?* Si ministrat in Or-
dine prætermisso, irregularis est circa prætermissum &
alios.

52. *Sacerdos Episcopi ministerium usurpans?* Irregularita-
tem respectu Episcopatus incurrit. *Episcopus consecratus
Diaconatu prætermisso?* Pontificalia exercendo, contrahit
irregularitatem.

53. *Ad huiusmodi irregularitatem incurrendam requiruntur
ne alia?* Duo præterea requiruntur, vnum, vt Ordo receptus
non fit; alterum, vt in tali Ordine ministraretur.

§. 3.
Ex cen-
sura vio-
lacione
delictum

54. *Tertio ex censura violatione.* Prouenit quidem irregu-
laritas ex delicto violationis Ecclesiasticæ censura. *Expendit
quomodo hæc pœna incurritur?* Profecto Clericus, qui
actum aliquem Ordinis exercet, ita vt censuram dicendus
fit violasse, irregularis est. Porro si Clericus censuram non
violat, quamuis alioquin administrat indignè, non est irre-
gularis.

55. *Rogo, an quis irregularis sit hisce in casibus: exercet
ordinem contra Superioris præceptum publicè, impositum quidem
sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda: delictum
commisit, ob quod secundum iura suspendi debet, & accedit Su-
perioris præceptum prohibens celebrationem, & tamen celebrat:
sine altari ab Episcopo consecrato celebrat: sacerdos ad sepul-
crum scienter excommunicatum admittit: pro persona viuentis
Missam defunctorum recitat, vt impetret illi mortem: præmissis
sacrificandi ritu, quem seruat Ecclesia, Christi corpus, & san-
guinem consecrat: Episcopus Clericos per saltum ordinat: Cardi-
nalis electus in Papam est ab insufficienti numero Cardinalium.*
Irregularitatē hi non incurrunt; quia etsi vel deponendi
aliquando sint, vel alia iuris pœna corrigendi, in iure expressa
non est contra huiusmodi delinquentes irregularitas, quæ
quidem nec casu æqualem, nec grauiorem sequitur, sed iuri
prætextui solummodo adhærescit.

56. *Quarto*

S. 4.
Delictum
hæresis.

56. *Quartò ex delicto hæresis.* Si hæresis externa sit, irregularitas incurritur. Extenditur ad Apostatas à fide, etiam si tantum exterius sint ex probabiliore sententia.

57. *Cuiusnam est eius dispensatio?* Quoad promotionem ad Superiores Ordines, solius Papæ: quoad susceptos Episcopus potest vsque ad Diaconatum inclusivè, si per timorem tantum lapsi essent; alij Papæ reservantur. (Apostatæ inquam; nam de hæresis delicto inferius.)

58. *Quid de schismaticis?* Ad hos hæc irregularitas extenditur, si etiam hi hæretici sint, & hæreticorum fautores, receptatores, consilium, & auxilium præstantes. *Suspecti de hæresi?* Irregulares potius ex infamia sunt, quàm huius speciei.

59. *Extendenda ne irregularitas hæc ad filios?* Extenditur planè ad filios hæreticorum, & nepotes per lineam paternam, siue legitimi filij sint; siue naturales cuiuscunque modi, siue ante, siue post hæresim patris nati sint. Idem dicendum de filiis relapsorum, qui reconciliantur Ecclesiæ, sed deinde seculari brachio traduntur, ex probabiliore sententia.

60. *Extenditur ne etiam ad Neophytos?* Maximè, pro eo tempore, quo Episcopus arbitrabitur, si modò in adulta ætate baptizati sint.

61. *Quisnam dispensat in irregularitate ex hæresis delicto?* Episcopus, quo ad usum Ordinum receptorum; quo ad recipiendos solus Papa dispensat. Et licet Episcopi possent in ea, quando ex occulta hæresi procedit ex Tridentino, tamen per Bullam Cœnæ ius huiusmodi est reuocatum.

62. *Quintò ex infamia.* Hæc duplex, iuris, facti. Expende, quonammodo incurritur irregularitas per infamiam iuris. Infamia iuris contingit, quando delinquens crimen suum in iudicio confessus est; aut per sententiam iudicis definitivam, aut quando committitur delictum, cui imposita est à iure Canonico, vel Ciuili infamiæ pœna, v. g. à fide apostasia, raptus mulierum, Sodomia, &c. Ad incurrendam hanc infamiam declaratoria iudicis sententia requiritur. Infamia igitur iuris hominem irregularem efficit, & inhabilem ad Ordines suscipiendos susceptosque exercendum.

63. *Explica autem quomodo inducat irregularitatem infamia facti.* Contingit hæc, quando committitur delictum, quod apud graues & honestos viros censetur infame; quod quidem notorium esse debet. Profectò huiusmodi infamia irregularem efficit, & inhabilem ad recipiendos Ordines, quandiu delinquens non fuerit emendatus.

64. *Infamis*

64. *Infamis pergit ab hoc in alium locum.* In vno loco infamis, in omni loco infamis remanet; vnde nullo in loco potest aut Ordines, aut Beneficia suscipere, priusquam infamia deleatur. Infamia facti nemo fit irregularis, quæ in proprio delicto fundata non sit; at iuris infamia absque proprio delicto aliquo in casu potest incurri.

65. *Quonammodo infamia valeat auferri?* Quatuor modis auferitur: per emendationem: per dispensationem: per Baptismum: per Summum Pontificem. Porro dispensationem directè solus Papa concedit; indirectè verò laicus Princeps tollendo infamiam, quæ ex Ciuili iure oriretur. Per Baptismum infamia ex delicto proueniens auferitur, quæ meri facti dicitur. At ciuilis, quæ Christianorum legibus contracta esset, quibus antea tales subiecti fuissent, non tollitur: secus si legibus Gentilium fuisset inducta.

§.6. 66. *Sextò, ex homicidij voluntarij delicto.* Irregularitas ex voluntario prouenit homicidio, quod scilicet fit ex voluntate, & proposito occidendi. Ad quam irregularitatem incurrendam necessariò debet exequi mors.

67. *Extenditur ne ad mutilationem?* Ita planè; sed talis debet esse mutilatio, vt vel sit alicuius membri abscissio, aut notabilis eius pars. Certè debilitatio aut deformatio quam aliquis in membro efficiat, mutilatio dicenda non est.

68. *An incurratur ex proprij membri mutilatione?* Incurritur, imò, etiam alicuius partis eius quæ notabilis non sit, & quæ si fieret in alio, irregularem non efficeret.

69. *Quid si abscindatur membrum mortuum?* Abscissio hæc irregularitatem non inducit; quia nulla adest sanguinolenti animi ostentatio.

70. *Quid de abortum procurante?* Si fœtus sit animatus, fit irregularis, effectu quidem secuto.

71. *Quid denique de mandante necem, aut eius executore?* Mandans secuto effectu, irregularis est, nisi mandatum reuocet, & mandatario intimet. Executor mortis post mandantem primas in homicidio partes habet. Is demum, qui causam dat mortis, vt si venenum alteri propinet, irregularitatem non effugit.

72. *Consulit quis homicidium.* Si sequatur ex vi talis consilij, irregularis est, siue directè, siue indirectè consilium detur.

73. *Reuocat consilium, sed non dissuadet.* Tenetur admonere eum, qui in periculo versaretur, vt sibi caueat. *Nihilominus sequitur mors.* Ex probabiliore sententia consulens irregularis

laris non erit; quia post tam accuratam retractationem, & admonitionem, quasi non præstitit consilium.

74. *Mandataris, vel consultus occiditur.* Irregularis est ^{consilium} mandans, vel consulens, qui tali eum periculo exposuere. Por- ^{accepit} irregularis erit non homicidij voluntarij, sed casualis.

75. *Consentio in homicidium.* Dum actu fit nomine consentientis, irregularis eris. At si postquam, inscio te, homicidium factum est tuo nomine, licet consentias, irregularis non es; qui in necem verè non influisti. Idem assero de eo, qui aliquem omnino inuoluntariè occideret, & postea ratum haberet.

76. *Cooperatur quis homicidio, vel quouis modo prabet auxilium.* Incurrit irregularitatem. Tunc autem erit ex homicidio voluntario, quando alterius mortem, cui cooperatus esset, directè intendisset.

77. *Ad quemnam pertinet dispensatio?* Solutus Papa dispensat, & quidem difficile, & non nisi grauissima de causa, vt quodammodo indispensabilis soleat appellari.

78. *Septimò ex homicidio casuali.* Si casuale homicidium voluntarium sit saltem indirectè, incurritur irregularitas. §. 7.
Ex homicidio casuali.

79. *Ex opere sequitur licito.* Si sufficiens adhibita sit diligentia, non incurritur; secus si desit debita diligentia, quæ ad mortalem culpam pertingat.

80. *Ex opere illicito sequitur.* Etiam si omnis diligentia adhibita sit, probabile est incurri irregularitatem; at probabilius reputo minimè incurri, præsertim in conscientia foro, exceptis casibus iure expressis; in iis enim etiam si videatur homicidium inuoluntarium (quod in aliis excusat) & omnino casuale: tamen quia actio iniusta, & periculosa est, potuit ius tali pœna punire, si quomocunque ex illa effectus homicidij sequatur. Profectò talis actio debet esse prohibita tanquam homicidij periculosa; quia si prohibita esset, ob periculum alterius vitij, v. gr. si contra castitatem, aut Religionem esset, non incurreretur.

81. *Ad quemnam pertinet huius irregularitatis dispensatio?* Quando delictum occultum est, ad Episcopum, iure delegato, quando publicum, ad Pontificem solum.

82. *Age, precor, de homicidij casualis cooperatoribus, num irregularitatem incurrant?* In primis executor actionis, ex qua homicidium oritur casuale, est ne irregularis. Si aliquo modo voluntarium sit homicidium, etsi non sit per se intentum, nec actio ex se proxima mortis causa, sufficit ad irregularitatem inducen-

544 *Moral. Theologia Tract. IV. Censura,*
inducendam, siue opus ex quo homicidium sequitur licitum
fit, siue illicitum: si enim incaute factum est, proculdubio
inducit; quia aliquo modo voluntarium.

83. *Apponit quis mortis causam cum cognitione, quod proxima sit futura causa mortis. Irregularis esset, sed ex voluntario homicidio.*

84. *Si autem non sit cum cognitione efficacia ipsius, sed tamen ignorantia fuit culpabilis? Tunc irregularitas ex homicidio casuali sequetur.*

85. *Mandat quis percussorem. Si tantum expressit percussorem hominem, & mandatarius fines mandati excessit, erit tamen ex hoc genere irregularis; quia ex mandato percussoris ille excessus habuit exortum.*

86. *Quid si mandatum iustum fuisse, & prudenter datum, casu tamen mors accidisset? Non induceret irregularitatem, quia omnino fuit inuoluntaria.*

87. *Consulit quis actionem iniuriosam, & vindictam, sed admonet, ut ad homicidium non procedatur. Irregularis tamen erit, siue consultus occidatur, siue alius; quia consilij illa cooperatio est.*

88. *Quid de remotis cooperatoribus? Irregulares non censentur; quia effectus cooperatori proximo tribuenda. Porro remota causa illa dicitur, quæ ita per accidens se habet ad effectum, ut prudentis arbitrio, & moraliter loquendo, censenda non sit cooperari, & influere in effectum; proxima autem causa est quæ eodem arbitrio effectum influit.*

89. *Plures cum uno rixantur, & hic occiditur. Omnes erunt irregulares, siue omnes vulnerent, siue aliqui, modo alij auxilium, & cooperationem aliquam dederint.*

90. *Plures aliquem prouocant ad rixam, & unus ex his occiditur. Probabile est, omnes socios irregulares esse; probabilius tamen, non esse, nisi communi consilio prouocassent ad pugnam.*

§. 8. *Ex homicidio necessario.* 91. *Octauo, ex homicidio necessario. Irregularitas ex homicidio facto in defensionem incurritur. Defensio propria personæ est. Si adhibeatur inculpatæ tutelæ moderamen, non incurritur irregularitas; secus autem si prædictum moderamen desit. Fuga absque periculo, & infamia potest iniri. Si non fugit, sed occidit aduersarium, irregularitas contrahitur; secus si periculum adsit, vel sequatur infamia.*

92. *Indica, quamam moderata defensio sit. Si de conscientia agamus foro, illa est moderata defensio, in qua primo aliū occidens aggressus sit, & in ipso aggressionis actu occisio*
contin

contingat; non est tamen necesse, expectare ictum, sed potest etiam aliquando praeveniri. Secundò, debet se cum minore lesione non potuisse defendere. Tertio, ne cum gravi culpa defensus fiat, quæ in aggressionem transeat. Quarto denique, si periculum, quod ex insidiis imminet, tale sit, ut nisi praeveniat insidiator, occisurus sit eum, cui parantur insidiæ, probabile est, praeveniri posse, si nullum aliud sit vitæ defendendæ remedium.

93. *Adulter cavè commisit adulterium, & diligentiam adhibuit, ne vir adulterium dignoscere posset: casu tamen contigit ob id uxorem à viro occidi.* Adulter equidem non est irregularis. Imò nec si ipsemet virum occidat, ad sui defensionem, cum aliter absque proprio periculo fugere non possit.

94. *Incurritur hæc irregularitas, quia moderatio non servatur: ergo, an dicendum sit homicidium voluntarium? Minimè; sed aut casuale, si directè volitum non sit; aut necessarium, cum pugnae calore, ut se defendat, directè aduersarii mortem intenderet.*

95. *An dispensabilis? Ita planè, imò comprehenditur sub Episcopi potestate post Tridentinum, si occultum homicidium sit.*

96. *Fit homicidium in bonorum temporalium defensionem.* Si debitæ conditiones seruentur, irregularitatem non incurrit ex probabiliori sententia affirmo, etiam post ius novum Clementinæ.

97. *Accidit mors in proximi defensione.* Si adfit obligatio ad eam faciendam defensionem, certum est irregularitatem minimè incurri; quia actio laudabilis, imò obligatoria pœna non flagellatur, sed præmio afficitur. Imò probabilius idem assero, si defensus præcepta non sit modo liceat, & sit honesta; quia licitas omnino actiones ortas ex charitate pœna tanta non sequitur. Admonuerim tamen in casibus occurrentibus peti dispensationem, ob dubium de moratione non adhibita.

CAPVT V.

Praxis circa materiam de Irregularitate ex Societatis IESV Doctoribus.

98. **D**atur ne materia paritas in casibus, quibus irregularitas incurritur? Affirmat Henriquez lib. 14. c. 12. n. 7. M m v. g.

§. I.
De irregularitate ex defectu. Henriquez.